

MODELELE MANAGERIALE CU SUPERFLUIDITATE DECIZIONALĂ

Prof.univ.dr. Marin ANDREICA¹, Prof.univ.dr. Ion PÂRGARU², Conf.univ.dr. Maria GÂF-DEAC³, Conf.univ.dr. Ioan I. GÂF-DEAC⁴

Rezumat

În articol sunt redate aspecte vizând sursele de iraționalitate în organizare și conducere în condiții de instabilitate economică, fiind subliniat faptul că știința managementului instabilității economice constă în studierea, sistematizarea, generalizarea experienței practice, căutarea de noi idei, formularea de principii, reguli privind cele mai bune căi de conducere, care să permită obținerea de rezultate maxime de sustenabilitate cu minim de efort acțional clasic, tradițional. Este avansată în premieră în literatură de specialitate concepția privind modelele manageriale cu superfluiditate decizională.

Cuvinte cheie: *management, model, fluiditate decizională, superfluiditate decizională.*

INTRODUCERE

În contemporaneitate, nonliniaritatea dinamicii evoluțiilor și activităților firmelor se regăsește în planul gândirii managerului ca o variație de flux a configurărilor de stări, care conduce chiar la posibila matematizare a modelelor emoției în procesul decizional complex.

Superfluiditatea decizională rezultă din posibile determinări cauzale, aferente mentalităților diferiților manageri. Apreciem că un astfel de tablou epistemologic primar pentru management este de natură a găzdui contururile incipiente, de start evolutiv a procesărilor decizionale sub noua manieră holistică din economia contemporană supusă sustenabilizării cu sprijinul “fluidității scenariste” pentru alternative de organizare și conducere “mai rapidă”.

Știința managementului instabilității economice ar consta în studierea, sistematizarea, generalizarea, experienței practice, căutare de noi idei, formulare de principii, reguli privind cele mai bune căi de conducere, care să permită obținerea de rezultate maxime de sustenabilitate cu minim de efort acțional clasic, tradițional.

1. SURSE DE IRAȚIONALITATE ÎN ORGANIZARE ȘI CONDUCERE ÎN CONDIȚII DE INSTABILITATE ECONOMICĂ

Pentru a construi un sistem generic, matematic al științei manageriale este necesar startul la un număr de postulate plauzibile referitoare la interacțiunile dintre manageri, cei conduși și mediul economic-social caracterizat cvasi-permanent de instabilitate. Postulatele sunt identificate din „matematica biologiei”, în care posibilele ecuații ale sistemului nervos central se transpun în planul organizării și conducerii.

Sociologia, atitudinea și o anumită știință comportamentală, respective intenția colectivă marchează forțele manageriale în măsura în care atomizarea din natură își află similitudinea în atomizarea socială.

¹ Ase București, marinandreica@gmail.com

² Univ. Politehnica București

³ USH București

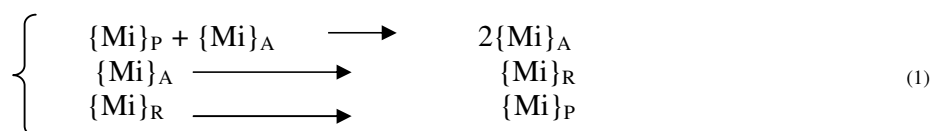
⁴ USH București

În mediul ambiant al firmei aceste separații și aliniamente de influențe sunt purtătoare de „confuzii”. O anume „fizică a confuziilor” are nevoie, în sfera organizării și conducerii în condiții de instabilitate economică, de o „știință a clarificărilor”. Aceasta este managementul, cu ramurile sale, care să operaționalizeze „analogii atractive” în domeniul organizării și conducerii.[1].

În economia bazată pe cunoaștere, concepțiile manageriale urmează procesărilor practice, în viziune contrară situațiilor în care chiar ele, -conceptele, în mediul economic clasic generau procesări aplicative. De exemplu, articularea binomială „reacție – difuziune”, „morfogeneza organizării – originea formării” și alte asemenea conexiuni, contribuie la dinamica formării opiniilor în management.

Tehnicile fizicii neliniare sunt acum, prin similitudine conceptuală, folosite la construirea modelelor atitudinilor manageriale individuale, așa cum uniformitatea opiniilor managerilor este propagată în colectivele entității organizate și conduse folosind „majoritatea” sau „votul” pre-orientat. Noile modele manageriale sunt purtătoare de „implicit”, „interacțiune globală” răsfrântă asupra individului, - manager sau executant. Noua generație de modele manageriale este caracterizată de dinamica opiniilor în spațiu și timp. O anume superfluiditate decizională este prezentă osmotic în conținutul managementului modern.

Superfluiditatea decizională rezultă din posibile determinări cauzale, aferente mentalităților diferiților manageri $\{M_i\}$ [1].:

Notând cu P = pasivitatea managerială; A = starea managerială activată și cu R = starea managerială refractară, iar indicatorul dimensional, cantitativ pentru mulțimea de manageri cu $\{M_i\}$, rezultă:

- un manager pasiv + un manager activat (activ, ofensiv) pot determina dublarea potențialului de activare, prin transformarea dinamică a celui dintâi;
- un manager puternic activat poate determina propria sa stare de dinamism și ocazia de atitudine refractară (stare managerială refractară);

Logica modificărilor înregistrate mai sus conduce la relaționarea determinativă a transformării managerului refractar într-un tip de manager pasiv, fiind astfel închis circuitul „fizic al mentalității”. Interpretarea fizică a dinamicii de grup prilejuiește însă în management afirmarea dinamicii segregării sociale. Între „imitația socială” și „formarea opiniei” se petrece formalizarea unui trafic al simulărilor.

Nonliniaritatea dinamicii evoluțiilor și activităților firmelor se regăsește în planul gândirii managerului ca o variație de flux a configurărilor de stări, care conduce chiar la posibila matematizare a modelelor emoției în procesul decizional complex.

Pe de altă parte, dacă se convine că „există o mulțime de manageri” $\{M_i\}$, înseamnă, pe cale de consecință, că există proximități strânse între elementele respectivei mulțimi. Ceva anume aparține unei mulțimi (de exemplu, grupul de manageri din bordul director al firmei, sau grupul de muncitori din liniile tehnologice). În egală măsură, se consideră că ideile manageriale complexe provin din sisteme închise, din „propria lume a ideilor” autarhizate. Pierderea sau erodarea raționalității manageriale conduce la „deraționalizare”. Dezindividualizarea, contagiunea și sugestibilitatea decizională sunt elemente de erodare managerială. De aceea, paradoxal, în situații limită, de instabilitate economică exagerată, schimbarea radicală a atitudinii din partea managerului poate fi sursă de iraționalitate în organizare și conducere.

2. ÎNVĂȚĂMINTE DIN EVOLUȚII

Începutul secolului al XX-lea a fost marcat de „dominația economicului”, în care gândirea pentru decizii este matematizată, mai exactă, cuantificatoare, cauzală, analitică, mecanică, materialistă. Ceea ce nu intra sub incidența măsurării sau reprezentării matematice era sortit să fie neglijat în câmpul cercetărilor.

Era timpul în care fiecare obiect de studiu, fenomen, flux ș.a. pentru a fi supus actului decizional suferea separării în părți insume, fiind căutate între ele legăturile cauzale liniare, unice. La mijlocul secolului al XX-lea, teoria sistemelor și ecologia, apărute ca „științe noi”, au scos în prim plan pluralismul înfățișării aceluiași răspuns (soluție) de către mai mulți cercetători (curente). Științelor reducționiste li se alătură cibernetica, drept instrument explicativ, folositor în procesul luării deciziilor.

În fapt, a apărut un nivel științific nou, supra-disciplinar, care a condus la complicarea metodelor de organizare și conducere a sistemelor productiv-economice și sociale, în ansamblu.

J. de Rosnay (1975) și *F. Vester (1980)* introduc noțiunea de „biocibernetică”, drept argument pentru o dezvoltare mai accentuată a teoriei sistemelor.

Pentru a lua decizii era necesară acumularea de cunoștințe teoretice și practice. În context, apare necesitatea formulării unor metode de colectare, prelucrare și stocare a informațiilor pentru decizii.

Între *a)* orientarea de ansamblu a gândirii și *b)* acțiunea practică, funcționează *metodologii*, care prevăd abordarea reprezentării sistemelor sociale supuse deciziilor ca fiind „construcții exacte”, precum mașinile, echipamentele ș.a. În acest cadru este introdusă *acțiunea ca fenomen*.

Deciziile se pot supune gândirii globale, disciplinate.

Elementele principale constitutive ale gândirii globale pentru decizii, în aprecierea noastră, pentru acea vreme sunt: 1) întregul și părțile sale; 2) rețeaua; 3) sistemul și mediul său ambient (înconjurător); 4) complexitatea; 5) ordinea; 6) direcția de avans (orientarea) și 7) dezvoltarea (evoluția). Când se descrie un „întreg” este avansată ideea că entitatea respectivă are limite exterioare perceptibile, diferențiabile față de „alte lucruri” (obiecte, fenomene, procese ș.a.). În același timp, „parte” reprezintă ceea ce poate fi exprimat separat și este finit analizabil (*fig. 1.*) [2].

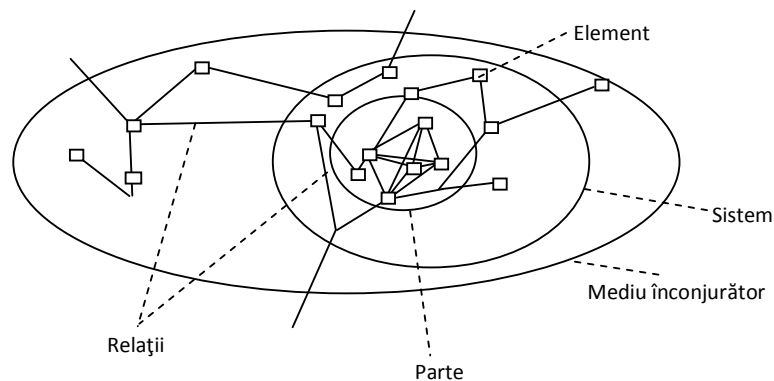

Fig. 1. Sistemul ca ansamblu (elemente, relații, mediul ambient) care vizează organizarea și conducerea în condiții de instabilitate economică

Un „întreg” este similar unui sistem și acesta poate fi caracterizat ca o „entitate dinamică”, atunci când este introdus *timpul* ca dimensiune exterioară importantă, provenită din gândire.

Dinamica unui sistem, care vizează *organizarea și conducerea în condiții de instabilitate economică*, este pusă în evidență de manifestarea *legăturilor* între părți. Comportamentul sistemului este dat de interacțiunea între părți. Într-o astfel de construcție se derulează în manieră clasică procesul decizional *în condiții de instabilitate economică*. Așadar, în context sunt luate decizii care orientează activitățile, acțiunile spre un orizont caracterizat de obiective (țeluri) impuse (comandate). Piramida managerială (conducătorul sistemului fiind în *top management*, iar executanții în *low management*), în perspectivă decizională impune *analiza și sinteza* (fig.2.). [2].

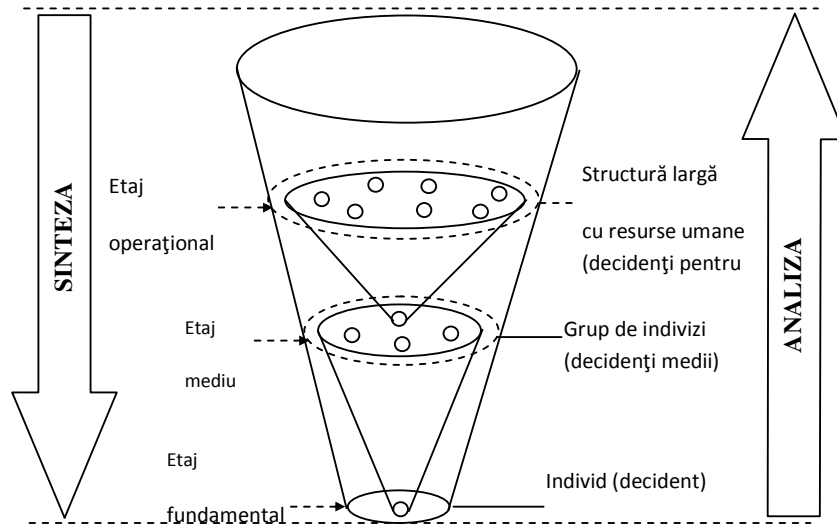

Fig. 2. Nivele decizionale în cadrul unui sistem care vizează *organizarea și conducerea în condiții de instabilitate economică*

Sistemul – care servește ca arie de derulare a procesului decizional – nu este un dat definitiv caracterizat a fi „un lucru”, ci mai degrabă *reprezintă o formă de percepție, o construcție a spiritului*.

Un același întreg complex, poate fi perceput diferențiat, de exemplu, de către doi manageri decidenți diferiți. Deducem că în formulă dejatraditională, gândirea globală este integrativă, însă problema delimitării sistemelor se pune în sensul stabilirii (localizării) decidentului asupra unui nivel determinant.

3. NEVOIA DE MODELELE MANAGERIALE CU SUPERFLUIDITATE DECIZIONALĂ

Între *complexitate și grad (nivel) de complicare (complicație)* se înregistrează diferențe care se regăsesc și în plan decizional. Complexitatea este aptitudinea unui sistem de a adopta un număr sporit de stări diferite, într-un interval de timp dat.

Un sistem este *trivial* (fig. 3.(a)) când este caracterizat de o funcție f , determinată, invariantă. [2]. Sistemul este *non-trivial* (fig.3.(b)) când funcția f poate suferi modificări, având o dinamică proprie.

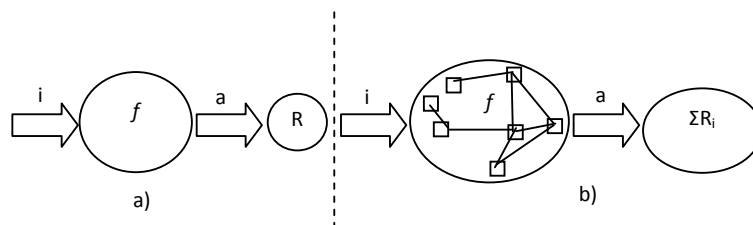

Fig. 3.22. Sistem global decizional trivial (a) și non-trivial (b)
unde: i = input; a = output; R= un rezultat; ΣR_i = rezultate multiple.

De exemplu, sistemele de natură ecologică și cele sociale sunt complexe, și în atare caracterizările sunt non-triviale.

Pe un astfel de aliniament, în contemporaneitatea economic bazată pe multicunoaștere se resimte nevoia de *fluiditate decizională sporită*.

Surmontarea complexității prin luarea de decizii nu presupune reducerea acesteia.

Conducerea complexității prin decizii în condiții de stringent instabilitate economic presupune, în schimb, obținerea răspunsurilor pentru următoarele aspecte (cerințe):

- care este ordinea sistemului asupra căreia se intenționează intervenția;
- care sunt regulile pe care le dovedește sistemul în comportamentul său;
- ce mecanisme sunt proprii și considerate operaționale sistemului respectiv.

O. Nicolescu și I. Verboncu [4] consideră că “managementul firmelor subzistă în studierea proceselor și relațiilor de management din cadrul lor, în vederea descoperirii legităților și principiilor care le guvernează, a conceperii de noi sisteme, metode, tehnici și modalități de conducere, de natură să asigure obținerea și creșterea competitivității lor”.

Apreciem că un astfel de tablou epistemologic primar pentru management este de natură a găzdui contururile incipente, de start evolutiv a procesărilor decizionale sub noua manieră holistică din economia contemporană supusă sustenabilizării cu sprijinul “fluidității scenariste” pentru alternative de organizare și conducere “mai rapidă”.

Știința managementului instabilității economice ar consta în studierea, sistematizarea, generalizarea, experienței practice, căutare de noi idei, formulare de principii, reguli privind cele mai bune căi de conducere, care să permită obținerea de rezultate maxime de sustenabilitate cu minim de efort acțional clasic, tradițional. Totuși, între societatea industrială și cea informațională se înregistrează un proces de tranziție (fig.4.).[2]

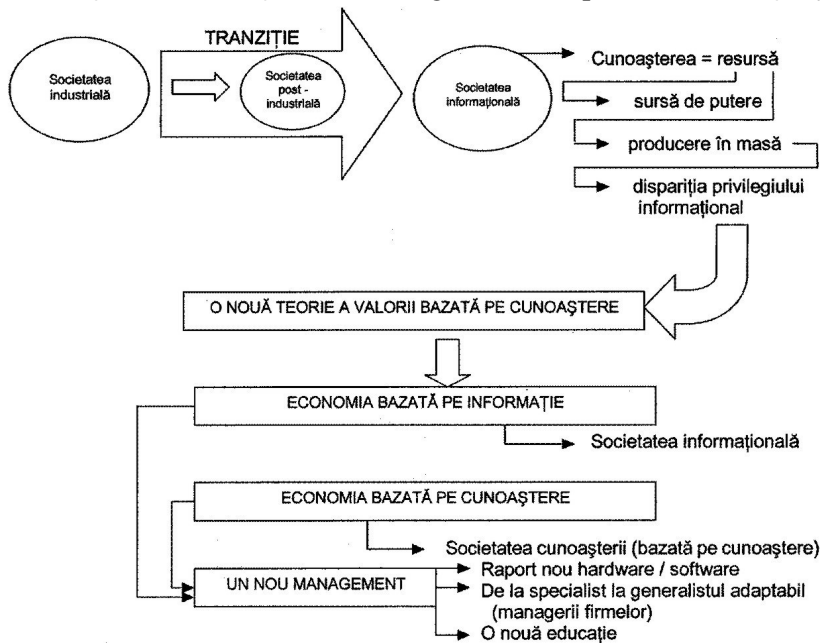

Fig.4. Instituirea unui nou management al insatabilității în economia bazată pe cunoaștere

Se constată că tranziția este articulată la fluxul transformărilor, prin apariția societății post-industriale ca premisă a formării societății informaționale. Managementul tranziției se bazează pe instrumentarul fizic acțional (elemente de multimedia, tehnologii informaționale și noua modificare a mentalității). Apreciem că pe acest complex aliniament evolutiv se resimte și mai acut *nevoia de modele manageriale cu superfluiditate decizională*. În contextul de mai sus, pentru manageri este necesară o nouă educație managerială. Consecința cea mai importantă a modificării tipului de societate este trecerea, în plan managerial, de la statutul de *specialist* la cel de *generalist adaptabil*. Idealul decidenților de a lua decizii la niveluri cât mai joase în cadrul firmelor poate fi tangent *modelelor manageriale cu superfluiditate decizională*.

Pe de altă parte, o anume „raționalitate constrânsă” (*H. Simon, 1970*) se obține prin ajustarea comportamentului, respectiv creșterea bagajului de cunoștințe referitoare la organizare și conducere. Cei ce își desfășoară munca într-un mediu complex pot fi depășiți de procese și fenomene necunoscute, nesesizabile în anumite etape. Se constată că nu se întâlnește raționalitate ideală, completă în nici o situație decizională complexă. Judecata, trăsăturile subiective ale decidentului și hazardul (elementele aleatoare) joacă rol restrictiv în procesul de exploatare a alternativelor pentru decizii. O decizie complet rațională (în plan teoretic) presupune identificarea și cunoașterea în totalitate a factorilor (elementelor) decizionale, abordarea fiind de natură mecanicistă.

Este justificabil, într-o astfel de viziune să avansăm propunerea de formalizare a *modelului managementului dezvoltării deliberative*, folosind *superfluiditatea decizională* la direcționarea activității spre obiective definitiv alese, pe trasee productiv-economice cu grad sporit de libertate în operaționalizare, contracarând astfel instabilitatea, incertitudinea, devenind contributive la sustenabilizarea economiei bazată cvasi-complet pe cunoaștere.

CONCLUZII

- Noile modele manageriale sunt purtătoare de „implicit”, „interacțiune globală” răsfrântă asupra individului,- manager sau executant.
- Noua generație de modele manageriale este caracterizată de dinamica opiniilor în spațiu și timp. O anume superfluiditate decizională este prezentă osmotic în conținutul managementului modern.
- Se avansează propunerea de formalizare a *modelului managementului dezvoltării deliberative*, folosind *superfluiditatea decizională* la direcționarea activității spre obiective și aliniamente productiv-economice cu grad sporit de libertate în operaționalizare, contributive la sustenabilizarea economiei bazată cvasi-complet pe cunoaștere.
- Regăsirea problematicii deciziei individuale, respectiv a celei colective în limitele obiective ale științei înseamnă oferta unui model integrant, operațional de elemente utile managerilor din întreprinderile moderne mici și mijlocii și, deopotrivă, din companiile mari și cele transnaționale, în condițiile în care este tot mai mult formalizată Noua Economie.
- Sistemele de natură ecologică și cele sociale sunt complexe, și în atare caracterizările sunt non-triviale. Pe un astfel de aliniament, în contemporaneitatea economic bazată pe multicunoaștere se resimte *nevoia de fluiditate decizională sporită*.

BIBLIOGRAFIE

- Gâf-Deac I. – *Note de management doxastic*, Ed. FDBC, București, 2014
Gâf-Deac M., *Management general pentru economia bazată pe cunoaștere*, Ed. FRM, București, 2011
Leydesdorff, L. – *The Knowledge-based Economy: Modeled, Measured, Simulated*, – Universal Publishers, Boca Raton, Florida, 2006

Nicolescu, O. Verboncu, I. *Management*, Editura Didactică și Pedagogică, București, București, 1992